

Número 11, desembre 2003

Informe de l'EUCLID-ALISE Joint Conference "Coping with continual change - change management in SLIS" (Potsdam, 31 de juliol - 1 d'agost de 2003)

[ASSUMPCIÓ ESTIVILL](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
estivill@ub.edu

Just abans del congrés de l'IFLA –del qual s'informa en aquest mateix número de *BiD*, van tenir lloc a Potsdam unes jornades organitzades conjuntament per l'European Association for Library & Information Education and Research (EUCLID) i l'Association for Library and Information Science Education (ALISE). L'objectiu de la reunió era examinar i discutir una sèrie de temes relatius als canvis que s'estan produint en l'àmbit de la biblioteconomia i la documentació i la seva repercussió en la formació de professionals tant des de la perspectiva europea com des de la nord-americana. Els hostes de l'esdeveniment van ser la Konferenz der Informatorischen und Bibliothekarischen Ausbildungseinrichtungen (KIBA) i la Fachhochschule Potsdam (FHP).

El congrés s'obrí amb les paraules de benvinguda del representant del Ministeri d'Educació Superior, Recerca i Cultura de l'Estat de Brandenburg, dels presidents de l'ALISE i de l'EUCLID, i de Hans-Christoph Hobohm en nom de la KIBA i de l'FHP, el qual destacà de manera sumària l'estat actual de l'educació en biblioteconomia i documentació a Alemanya i les diferències que s'observen entre l'antiga Alemanya de l'est i la de l'oest, i subratllà que el procés de convergència europea de l'ensenyament superior que s'origina amb la declaració de Bolonya ha de ser el punt d'inflexió que aproximi les dues tradicions.

La conferència inaugural, "Whither library education?", va anar a càrrec de Michael Gorman que, com és habitual en aquest autor, exposà una sèrie d'opinions provocatives sobre el tema. La seva idea central és que hi ha una crisi en l'educació bibliotecària que és més o menys greu segons els països i que està provocada per la molta atenció que es presta a les tecnologies i també a aspectes més relacionats amb la documentació –"information science". Això ha provocat que, als Estats Units d'Amèrica sobretot, els temes que són centrals en la biblioteconomia, com ara la catalogació o la selecció de materials, hagin esdevingut molt secundaris en el currículum acadèmic i que cada vegada hi hagi més distància entre els continguts que s'imparteixen en la formació inicial dels bibliotecaris i la pràctica a les biblioteques. Per tot això, Gorman propugna un model de formació nou que parteixi d'un currículum acadèmic central bàsic que cada país hauria de definir. També és primordial que el professorat sigui capaç d'ensenyar i d'investigar en totes les àrees del currículum acadèmic –i no solament en les que tenen més a veure amb les tecnologies o la documentació–, que cada país tingui un sistema d'acreditació que parteixi d'aquest currículum bàsic i que s'estableixi una cooperació amb els professionals en exercici que asseguri la coordinació de l'educació que es fa a les universitats i la formació en el lloc de treball. També és indispensable saber mostrar que les tecnologies són només una part de l'àmplia gamma de programes i serveis que conformen la biblioteca

moderna.

Al llarg dels dos dies del congrés, van ser diversos els treballs que examinaren l'estat de la formació inicial en biblioteconomia i documentació a diversos països. Bronislawa Wozniczka-Paruzel repassà l'evolució recent dels ensenyaments a Polònia com a conseqüència de diversos factors, entre els quals destacà la integració recent d'aquest país a la Unió Europea i la voluntat d'adaptar l'educació universitària a les directrius europees. Actualment els estudis de biblioteconomia i documentació segueixen a Polònia diversos models: un *bachelor* de tres anys i màsters de dos anys, o bé estudis de postgrau (màsters) en biblioteconomia i documentació; el sistema educatiu permet també seguir estudis de doctorat en aquesta àrea. Iveta Gudakovska i Baiba Holma explicaren l'estat de la qüestió dels ensenyaments a Letònia, on ja s'ha implantat el model de tres anys per a un primer nivell de *bachelor* –amb la possibilitat de graduar-se en un *major* o camp principal d'estudi i un *minor* o camp suplementari– i dos anys per al màster –amb uns crèdits addicionals per a estudiants que provenen d'altres camps d'estudis. Tal com explicà Vasyl Sheyko, a Ucraïna els ensenyaments també han experimentat recentment una reestructuració: el *bachelor* consisteix en quatre anys d'estudis en els quals, a més dels continguts professionals fonamentals i especialitzats, els alumnes també estudien matèries dels camps de les humanitats i de les ciències socials –els programes de biblioteconomia i de documentació estan separats–; el segon nivell o màster consisteix en un any d'estudi especialitzat. Sanjica Faletar, Marina Dragija-Ivanovic i Tatjana Aparac-Jelušić presentaren els resultats preliminars d'un estudi que tenia per objectiu desenvolupar un model educatiu per a Croàcia que combinés la formació en biblioteconomia i documentació, arxivística i museografia. Les autores estudiaren un total de 118 programes (60 de l'Amèrica del Nord i 58 d'Europa) i prestaren atenció sobretot a les missions, als objectius i als continguts dels currículums respectius. Identificaren fins a dotze àrees temàtiques fonamentals per a la formació en els tres sectors –arxius, biblioteques i museus.

Un altre dels temes que agrupà diverses intervencions fou el de la formació continuada de professionals. En aquest apartat, fou ben interessant la comunicació d'Alan Brine i John Feather, que presentaren una investigació que s'està duent a terme al Regne Unit per elaborar un dossier de competències destinat als professionals amb l'objectiu de promoure'n el desenvolupament professional i personal continuat. El dossier és una iniciativa de la Learning and Teaching Support Network for Information and Computer Science (LTSN-ICS), del Chartered Institute for Library and Information Professionals (CILIP) i dels departaments acadèmics de l'àrea. De moment, el dossier s'ha experimentat amb estudiants de diverses escoles de biblioteconomia i documentació, i s'ha demostrat que és una eina útil per enregistrar els coneixements i les habilitats que es tenen a l'hora de posar-los en pràctica en un lloc de treball i també els que es troben a mancar. Properament, el dossier es provarà amb professionals. El dossier es pot consultar al lloc web següent, on també hi ha informació sobre aquesta experiència: <http://www.ics.ltsn.ac.uk/ILS/recordingilsskills.html>. Alexandra Horvat exposà una iniciativa conjunta de diverses institucions –la biblioteca nacional i universitària, l'associació professional, les biblioteques públiques de Zagreb i el departament de biblioteconomia i documentació– per a l'establiment a Croàcia d'un centre de formació continuada de professionals. Aquest centre ja ha començat a funcionar, però el seu funcionament no està assegurat, ja que no hi ha provisions legals per facilitar la formació continuada, la qual cosa comporta problemes de finançament i la dificultat que aquesta formació es tingui en compte per a la promoció del personal.

La formació a distància per mitjà del web fou el tema de dues comunicacions més. Vicki Gregory, dels Estats Units, presentà un estudi on es comparaven dos mètodes d'aprenentatge electrònic a distància. Els resultats de l'experiència mostren que aquest tipus d'educació és, en general, força satisfactòria per als alumnes, però que la qualitat de l'experiència educativa millora molt quan hi ha algun tipus d'interacció en temps real, siguin fòrums de comunicació o xats, siguin algunes classes presencials. Quan no es dona aquest tipus d'interacció, l'alumne se sent aïllat i té la sensació que s'està ensenyant ell mateix. La comparació amb un estudi anterior dels mateixos autors mostra que l'actitud dels alumnes ha canviat en aquest aspecte i que és molt més necessari d'allò que s'havia previst introduir elements sincrònics que facilitin que els alumnes se sentin part d'una classe. Robert Newton, del Regne Unit, presentà els resultats d'una altra investigació finançada per l'LTSN-ICS que tenia l'objectiu de mesurar les actituds del personal acadèmic en la formació electrònica a distància. Les conclusions de l'estudi, que es realitzà a partir de la revisió de la bibliografia sobre el tema, de qüestionaris i d'entrevistes, mostren que el professorat que fa educació a distància fa un ús intensiu de les tecnologies, però se sent una mica frustrat per la

manca de suport institucional.

Foren diverses les comunicacions que examinaren aspectes concrets dels continguts del currículum acadèmic. Linda Ashcroft féu palès, a partir dels resultats d'una enquesta, l'increment de llibres electrònics a les biblioteques universitàries del Regne Unit. La introducció d'aquests nous materials ha de tenir, segons l'autora, implicacions en la formació, ja que s'han de considerar les qüestions legals que en comporta l'adquisició, els aspectes relatius al desenvolupament de la col·lecció i a la catalogació, les qüestions de màrqueting i de formació d'usuaris, etc. Ismail Abdullahi i Leif Kajberg presentaren els resultats d'un treball que examina com aborden els programes de biblioteconomia i documentació els aspectes internacionals del tema, tant en els continguts del currículum com en els programes d'intercanvi d'alumnat i de professorat i en els programes i la recerca conjunts entre escoles de països diferents. James Turner, de la Université de Montréal, presentà dos estudis de casos de dos cursos concrets sobre gestió de la informació digital i sistemes d'informació multimèdia, i remarcà la necessitat de poder comptar amb el suport institucional per endegar cursos d'aquest tipus i de disposar d'ajudants que dominin els aspectes tècnics i pràctics d'un programari i d'un maquinari que canvia constantment.

Sirje Virkus analitzà, a partir de tres estudis de casos centrats a la Robert Gordon University (Escòcia), a la University of Manchester (Anglaterra) i a la Tallinna Pedagoogikaülikool (Universitat Pedagògica de Tallin, Estònia), com s'està enfocant el canvi i la innovació en els programes de biblioteconomia i documentació a Europa. El seu treball mostra que hi ha una tendència clara cap a la internacionalització de projectes i de la recerca; que s'estan desenvolupant programes nous amb més incidència en les tecnologies de la informació i de la comunicació, tant en els continguts com en l'ús d'aquestes tecnologies com a eines per a la docència i l'aprenentatge, i que la innovació també es manifesta amb el desenvolupament de l'educació electrònica a distància. Josef Herget, de Suïssa, explicà com en el seu departament s'està aplicant un sistema de gestió de la qualitat com a mecanisme de gestió que facilita la introducció d'innovacions i la millora constant dels processos.

En les jornades també s'examinaren temes no tan directament relacionats amb l'educació inicial de professionals. En un projecte internacional entre escoles de Noruega, Croàcia i els Països Baixos que té l'objectiu d'investigar quins són els valors professionals més preuats entre els que exerceixen la professió, Robert Vaagan presentà els resultats de Noruega que confirmen que, com en altres països, allò que més es valora de la pràctica professional és el servei a l'usuari, la llibertat d'expressió, la preservació dels registres de la memòria, la igualtat d'accés i l'alfabetització en informació. L'estudi també mostra algunes diferències de criteri sobre valors professionals entre els bibliotecaris de biblioteques públiques i els de biblioteques universitàries. El treball que presentà Ian Johnson té l'objectiu d'estudiar l'impacte de la recerca acadèmica sobre l'àmbit de les biblioteques i la seva influència en l'establiment de polítiques. Certament, els resultats mostren que calen estratègies més adequades de difusió i publicació d'aquesta recerca i més col·laboració entre els acadèmics i els professionals.

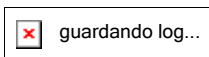
L'EUCLID té prevista la publicació dels treballs presentats a les jornades; tanmateix, en fer aquest breu informe, la publicació encara no ha vist la llum.

Al llarg de les jornades, hi hagué diversos actes socials i la Junta de Govern de l'EUCLID aprofità l'avinentsa per tenir una reunió per planificar una futura conferència sobre la convergència europea dels ensenyaments, que en principi està prevista per al setembre de 2004, i per revisar l'estat de l'organització del seminari BOBCATSSS, que tindrà lloc a Riga, Letònia, del 26 al 28 de gener de 2004. La Junta d'EUCLID també es reuní amb els representants de l'ALISE per avaluar aquesta primera col·laboració i planificar futures trobades de les dues associacions.

Articles del mateix autor a Temària

[Estivill Rius, Assumpció](#)

[[més informació](#)]

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
Barcelona, desembre de 2003
<http://www.ub.edu/biblio> • [Comentaris](#)

[Recomanar](#) • [Citació](#) • [Estadístiques](#) • [Metadades](#)
Els textos publicats a *BiD* estan subjectes a una llicència de [Creative Commons](#)
[Política de privadesa](#)
[UB](#) • [Facultat](#) • [BiD](#)